

ROLUL ȘI SPECIFICUL CONSILIERII EDUCAȚIONALE ÎN MEDIU UNIVERSITAR

THE ROLE AND SPECIFICITY OF EDUCATIONAL COUNSELING IN THE UNIVERSITY ENVIRONMENT

Elena RUSU, doctor, conferențiar universitar

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

PhD, associate professor „Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau

ORCID: 0009-0000-0801-6451

elenarusu003@gmail.com

Ioana Georgiana FRUJINĂ, doctorandă

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

PhD students, "Ion Creanga" State Pedagogical University of Chisinau

ORCID: 0000-0002-9839-0590

georgiana.pirvulescu@yahoo.com

CZU: 378.048 DOI: 10.46727/c.03-04-11-2023.p73-76

Abstract

Educational counseling in the university environment is absolutely necessary for students, as it can benchmark the mental, emotional, social, physical and spiritual health of students and is provided by university teaching staff. Educational counseling in the university environment is a set of pedagogical actions aimed at preventing and explaining the causes of behavioral, relational and emotional difficulties in students.

Educational counseling in the university environment contributes to the maturity and emotional acceptance of students, promotes self-awareness and contributes to a more fulfilling life.

Key-words: Educational counseling, university environment, students, counselors, university teaching staff

Modificările semnificative impuse de schimbările paradigmelor sociale, economice și valorice cu privire la raportul cerere-ofertă pe piața muncii, la competențele necesare exercitării activității profesionale și a particularităților personalității viitorului angajat generează reformarea mediului universitar. În prezent, toate reformele din mediul universitar, vizează crearea unui sistem mai flexibil, mai coerent și mai deschis care să răspundă necesităților societății și a studenților contemporani. În acest sens, mediul universitar trebuie să fie pregătit a face față provocărilor actuale și solicitărilor de formare a resurselor umane.

Noua viziune asupra succesului în carieră și în viață necesită estimări mai profunde, iar mediul universitar trebuie să anticipeze nivelul de dezvoltare al studenților, formând personalități cu abilități decizionale de responsabilitate socială, de anticipare a activității în variate condiții de muncă și de viață, de analiză a acțiunilor, faptelor proprii și ale altor persoane, a comportamentelor flexibile și adaptabile la noile condiții social-economice.

A fi compatibili cu exigențele societății, a avea performanțe personale, intelectuale, profesionale și sociale depinde în mare măsură de dezvoltarea personalității studenților. Dezvoltarea personalității studenților în mediul universitar rămâne un proces complex, care presupune nu numai activități specifice de instruire și formare, dar și o anumită asistență specializată, o susținere, un sprijin competent desfășurat pe parcursul studiilor.

Studenții vin la universitate și se încadrează într-un proces care nemijlocit va influența și va schimba exprimarea, dezvoltarea și chiar formarea unor particularități ale personalității lor.

Cunoaștem deja că latura academică, studenții o depășesc oricum mai ușor din simplu fapt că există o consecutivitate între curriculumul școlar și cel universitar, iar ce ține de latura organizării personale, exprimată în dificultăți de adaptare, comunicare și relaționare nesatisfăcătoare, afectivitate negativă, management incorect al timpului, respectarea normelor universitare, dificultăți în activitățile academice - aici e nevoie ca studenții să fie susținuți, asistați, îndrumați de consilieri, deoarece nu toți studenții pot depăși aceste inconveniente. Iată de ce, atunci când studenții întâmpină dificultăți, probleme, greutăți, situații de impas, este necesar a le oferi un suport de consiliere cu rolul de a sprijini studenții atât pentru depășirea acestor impedimente, care sunt niște obstacole în integrarea și adaptarea lor la mediul universitar, cât și pentru dezvoltarea personală și orientarea lor profesională.

În general, *consilierea* este o relație interpersonală de ajutor între un profesionist (consilierul) și o altă persoană care solicită asistență de specialitate (consiliatul).

Consilierea este o acțiune complexă prin care se urmărește sugerarea modului de comportare ce trebuie să fie adoptat într-o situație dată sau în viața cotidiană. [apud: 6]

În mediul universitar se oferă mai multe tipuri de consiliere de care pot beneficia studenții: *consiliere educațională*; *consiliere în carieră (vocațională)*; *consiliere în scop de optimizare personală (individuală)* etc. Cel mai des totuși, se aplică consilierea educațională.

Consilierea educațională reprezintă un demers calificat, organizat pe principii științifice, ce permite acordarea asistenței de specialitate persoanelor implicate în procesul educațional care întâmpină anumite dificultăți. [2, p. 7]

Consilierea educațională în mediul universitar este ansamblul de acțiuni/intervenții pedagogice/educaționale centrate pe prevenire și explicarea cauzelor dificultăților comportamentale, relaționale și emoționale la studenți. Aceasta oferă repere pentru sănătatea mentală, emoțională, socială, fizică și spirituală a studenților și este asigurată de cadrele didactice universitare. Consilierea educațională este o relație interumană de asistență și suport a studenților și grupului de studenți în scopul dezvoltării personale și în scopul prevenției situației de criză.

Consilierea educațională este o tehnică de informare și evaluare, un mijloc de a modifica comportamentul, este o experiență de comunicare. [5, p. 8]

Rolul major al consilierii educaționale în mediul universitar este de a susține, ajuta și facilita studenții să se înțeleagă, să-și dezvolte și să-și utilizeze în mod optim propriile resurse. Studenții sunt ajutați să găsească soluții la problemele lor sau să țină sub control o situație de criză, oferindu-le suport moral celor aflați în dificultate sau cu probleme de relaționare, sunt ajutați în dezvoltarea capacității de socializare sau de orientare în viață. Consilierea educațională în mediul universitar contribuie la maturitatea și acceptarea emoțională a studenților, promovează conștientizarea de sine și contribuie la o viață mai împlinită. consilierea educațională se concentrează pe prezent, acum și aici.

Venind în mediul universitar, studenții se prezintă ca o categorie specială, care trăiește o tensiune între sine și acest mediu, făcând eforturi de a menține un echilibru între protejarea personalității sale și implicarea efectivă în mediul universitar.

În această perioadă, în opinia lui C. Schifirneț: „studenții se orientează spre creativitate, relații sociale largi, probleme general-umane și sociale, interese culturale generale, vigoare fizică și spirituală, manifestă înclinare către specializare, tendință de a avea raporturi cu adulții și, în general, cu toate generațiile, pune accent pe pregătirea profesională, dobândirea de roluri,

dorința de a avea familie proprie, maturizare socială, integrare profesională, asigurarea unui statut social și profesional.” [apud: 8, p. 19]

Cu părere de rău, nu toți studenții pot realiza aceste deziderate, iar nesatisfacerea lor mărește tensiunea dintre sine și cei din jur. O soluție eficientă și un rol determinant în aceste situații tocmai revine consilierii educaționale. Prin urmare, în procesul de consiliere educațională în mediul universitar se încearcă „provocarea” unei schimbări voluntare în atitudinile și comportamentele studenților, astfel încât, studenții să dispună de capacitatea de a identifica problemele și de a le rezolva constructiv, de a le analiza în părțile lor componente, de a gândi strategic, de a examina critic unele aspecte din mediul universitar, de a anticipa situații critice sau chiar nefaste, de a construi noi viziuni asupra dezvoltării sale personale și profesionale, de a se integra optimal în societate.

Trăsăturile definitorii ale consilierii educaționale în mediul universitar sunt:

- este un proces de dezvoltare;
- are un rol de prevenire și proactiv;
- optimizează modul în care studenții relaționează cu mediul universitar;
- abordează diverse probleme ale studenților consiliați (personale, educaționale, sociale, de orientare a personalității etc.)

Etaple procesuale ale consilierii educaționale în mediul universitar nu diferă de cele tradiționale, dar totuși implică un anumit specific, acestea sunt:

- stabilirea relației de consiliere;
- identificarea naturii problemelor cu care se confruntă studenții;
- planificarea acțiunilor de rezolvare a problemelor;
- implementarea soluțiilor.

De cele mai multe ori studenții, beneficiari ai consilierii educaționale din partea cadrelor didactice universitare, recunosc în ei în primul rând un profesor de o anumită disciplină și numai după aceea un consilier. Iată de ce, studenții doresc să revendice de la profesorii-consilieri anumite calități care ar certifica competența lor profesională de consilier (o pregătire psihopedagogică fundamentală). În accepțiunea lor calitățile consilierului ar trebui să fie:

- | | | |
|----------------------|------------------------------|----------------------|
| ✓ empatia; | ✓ comunicativitatea; | ✓ competența; |
| ✓ tactul pedagogic; | ✓ respectul; | ✓ gândirea pozitivă; |
| ✓ responsabilitatea; | ✓ inteligența; | ✓ creativitatea; |
| ✓ obiectivitatea; | ✓ moralitatea etc. [2, p. 9] | |

Această atitudine completează ponderea aptitudinilor consilierului în relația student-consilier, devenind astfel:

- formă specială de comunicare;
- ascultarea implicită;
- prevenire a situațiilor de criză, de identificare a problemelor cu care ar putea să se confrunte sau deja se confruntă;
- formă de ajutor în dezvoltarea personală;
- motivație spre anumite acțiuni, o ghidare în luarea deciziilor importante etc.

Într-o actuală viziune educațională relația student-consilier în mediul universitar devine o obișnuință. Și chiar dacă pentru studenți, profesorul-consilier nu are timp pentru ai cunoaște și înțelege, totuși, cel din urmă, va trebui s-o privească prin prisma evoluției libertății academice

a studenților, ținând cont de formarea personalității lor spirituale și pregătirea pentru o profesie și în general, pentru viață.

În acest sens marele filosof și publicist C. Noica spunea: „Discipolul vine la tine să-ți ceară. Tu trebuie să-l înveți că nu are nimic de primit, că trebuie să crească. Discipolul vrea să devină iederă, deși trebuie să devină doar el însuși”. [apud: 8, p. 23]

Consilierea educațională oferită de cadrul didactic universitar este una specială, cu un pronunțat caracter sufletesc care este absolut necesar și semnificativ pentru student. Studenții trăiesc în prezent și se orientează către viitor. În prima ipostază ei se confruntă cu problemele apărute ca urmare a plasării lor în mediul universitar, în cea de a doua planifică un viitor posibil, care este mereu pe cale de a se schimba. Studenții sunt constrânși să trăiască în raport cu cerințele reale ale mediului universitar prezent și, în același timp, să se pregătească pentru exercitarea activității profesionale în viitor. Relația de consiliere în mediul universitar funcționează cel mai bine atunci când comunicarea sinceră și deschisă, este însoțită de înțelegere empatică a subiectelor abordate, și pe această bază, consilierul poate ajuta studenții să înțeleagă și să perceapă lumea, un mod de a se vedea și de a se înțeleg pe sine însăși.

Concluzii: Consilierea educațională în mediul universitar are rolul să urmărească, să asiste, să susțină și să ajute studenți în dezvoltarea lor personală, în promovarea stării de bine, cunoașterii de sine, dezvoltării abilităților de comunicare și relaționare, prevenirii afectivității negative, rezolvării problemelor și situațiilor dificile, luării reciziilor responsabile etc.

Specificul consilierii educaționale în mediul universitar constă în aceea că este un proces complex, cu varii probleme și dificultăți, iar cei care ar trebui să beneficieze de această consiliere, adică studenții, în pofida statutului social și al vârstei nu întotdeauna recunosc problemele și nu acceptă să fie consiliați.

Bibliografie:

1. AXINTE, R. *Consilierea elevilor pentru carieră: perspective constructiviste*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2018. 252 p. ISBN 978-606-714-468-0
2. BABAN, A. (coord.) *Consiliere educațională: ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2009. 307 p. ISBN 978-606-8244-29-7
3. CARABET, N. *Consiliere educațională*. Suport de curs. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2016. 108 p. ISBN 978-9975-46-272-3
4. CUZNEȚOV, L., MICLEUȘANU Z. *Bazele consilierii*. Ghid metodologic. Chișinău: USEM, 2015, 128 p. ISBN ISBN: 978-9975-110-24-2
5. DUMITRU, I. Al. *Consiliere psihopedagogică*. Iași: Editura Polirom, 2008. 336 p. ISBN: 978-973-46-0869-0
6. JIGĂU M., *Consilierea carierei*. Compendiu de metode și tehnici. București: Editura Sigma 2007. 684 p. ISBN: 978-973-649-340-9

Surse Web:

7. PASCARU-GONCEAR, V. *Fundamente teoretice și metodologice ale formării competenței de consiliere psihopedagogică la studenți*. Teză de doctor în pedagogie. Chișinău: USM, 2015. 168 p. Disponibil: <http://www.cnaa.md/thesis/22719/> (vizitat 25.08.2023)
8. PAȘCA, M. D. *Consilierea psihologică în mediul universitar*. 2007. 138 p. Disponibil: https://www.academia.edu/15051922/CONSILIEREAPSIHOLOGICĂÎNMEDIUL_UNIVERSITAR (vizitat 02.09.2023)